

Posudek na diplomovou práci Petry Matouškové na téma – Zpětnost v trestním právu

Diplomantka si zvolila pro svou práci téma vypsané katedrou trestního práva, které je stále aktuální a přínosné nejen z hlediska změn, které přinesl nový trestní zákoník, ale zejména i proto, že kriminální recidiva by měla být jednou ze zásadních okolností, na kterou by se měla zaměřit kriminologie i trestní politika při hledání efektivních způsobů její eliminace. Práce je rozdělena do šesti základních kapitol, které na sebe logicky navazují a je zpracována metodou kompilace i komparace. Jako dostatečný lze hodnotit rozsah použité literatury, včetně důvodových zpráv k zákonům a několika judikátům Nejvyššího soudu.

Po úvodu následuje kapitola 2. – Pojem recidivy, kde autorka správně vysvětluje jednotlivé druhy recidivy a nejprve se zabývá rozlišením souběhu, recidivy a nepravé či zdánlivé recidivy. V této úvodní části nezapomíná ani na kriminologické a penologické pojetí recidivy.

Historický vývoj institutu recidivy je obsažen v kapitole 3. a autorka začíná úpravou podle trestního zákona z roku 1852. I tato část práce je vyhotovena v dobré kvalitě a ocenit je třeba zejména podrobné pojednání o zavedení pojmu zvlášť nebezpečné recidivy, včetně poukazu na dokument – Zhodnocení praxe soudů při postihu zvlášť nebezpečné recidivy, publikovaný pod č. III/1963 Sb. a dále na několik novel trestního zákona z roku 1961, včetně nejvýznamnějších z nich, uveřejněných ve Sbírce zákonů pod č. 175/90 a č. 320/2006. K posledně citované novele trestního zákona autorka správně zmiňuje, že jí předcházely nakonec nepřijaté návrhy známé jako „tříkrát a dost“ či „dvakrát a dost“.

V další části se autorka zabývá současnou právní úpravou podle trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. Velmi správně rozděluje tuto kapitolu na dvě základní části, a to podle úpravy v obecné části a pak ve zvláštní části. O znalosti problematiky svědčí velmi podrobný rozbor ustanovení § 59 odst.1 trestního zákoníku – mimořádné zvýšení trestu odnětí svobody a také zmínka o navrhované změně, pokud jde o počet typů věznic (návrh na snížení ze čtyř na dva základní typy). Pokud jde o úpravu zpětnosti ve zvláštní části trestního zákoníku, i ta je zpracována velmi pečlivě a pozitivně je třeba hodnotit zvláště rozbor ustanovení § 205 odst.2 trestního zákoníku, včetně judikatury k tomuto problému a novely č. 330/2011 Sb.

V kapitole 5. je proveden autorkou rozbor osobnosti recidivujícího pachatele a dále příčiny a prevence recidivy. Tato kriminologicky a penologicky pojatá část práce je rovněž zpracována ve velmi dobré kvalitě a byť stručněji, zabývá se všemi podstatnými aspekty této problematiky.

Pokud jde o komparaci s úpravou ve Slovenské republice, ta je zpracována v kapitole 6. a je zřejmé, že diplomantka se podrobně seznámila především se zásadou „tříkrát a dost“ uplatňovanou u našich nejbližších sousedů, včetně jejího vývoje. Kladně lze hodnotit i kritické stanovisko autorky k uvedené úpravě.

Úvahy de lege ferenda jsou obsaženy v kapitole 7. a je zřejmé, že vzhledem k relativně krátkému období účinnosti nového trestního zákoníku neměla diplomantka mnoho prostoru pro úvahy o možných změnách. Autorka nejprve polemizuje s tím, na základě jakých hledisek je u některých trestných činů recidiva znakem kvalifikované skutkové podstaty a nevidí v současné úpravě žádnou jasnou logiku. Závěrem navrhuje rozšíření počtu trestných činů, kde znakem kvalifikované skutkové podstaty by byla recidiva a jako příklad uvádí trestný čin

loupeže. Tyto úvahy ovšem nejsou dovedeny zcela do konce, když např. nebere diplomantka v úvahu, že u zvláště závažných zločinů je problematika přísnosti postihu řešena možnou aplikací ustanovení § 59 odst.1 trestního zákoníku.

Závěrem je možno hodnotit celou práci nepochybně pozitivně, autorka se dotkla v zásadě všech problémů souvisejících se zpětností v trestním právu a projevila velmi dobré teoretické znalosti, včetně několika vlastních názorů. Podle úrovně ústní obhajoby bude možno hodnotit práci stupněm 1 až 2.

V Plzni dne 28.1.2014

JUDr. Eduard Wipplinger

